

Štev. 8

Leto 9

Izhaja dvakrat na mesec

Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Eni iz bojzani — eni iz prepričanja

O svobodi in demokraciji pišejo povsod

Marsikomu je zaprlo sapo, ko je prišel brutalni naval na demokracijo. Toda ni treba mnogo misliti, da spoznamo, da sedanja politična kriza, ki se odraža v najrazličnejših fašizmih, ni primerna oblika človeške družbe, v kateri bi se človeštvo normalno razvijalo. Diktatura je srednjeveška oblika družbe. S kulturnim dvigom in z gospodarskim razvojem je namreč nastala povsem nova doba civilizacije, ki zahteva splošno sodelovanje. Današnje diktature grade svoj »renome« na gospodarsko in nacionalno avtarkijo, to je, fašistični diktatorji hočejo »osrečiti« svoje ljudi z ogrativjo pred drugimi državami in narodi. In morda je v tem praktično največji nezmisel in grobokop fašizma.

Fašizem ni nova iznajdba, ker so se v zgodovini večkrat pojavljali podobni pojavi z drugačnimi imeni. Fevdalizem v bistvu tudi ni bil nič drugega.

Sedanji fašizem je dobil svoj razmah iz Italije, ki ga je jel propagirati Mussolini pod dojmom na dobo starih patricijev in rimskega imperija. Zlata misel Mussolinijeva je dobrodošla umirajočim fevdalcem, denarstvenikom in hierarhijam, pa so zagnali hrup, presenetili svet ter hoteli spraviti ob veljavo demokracijo in uveljaviti princip »voditeljev«. S krikom in brutalnostjo je ta združena reakcija trenutno po nekaterih krajih imela uspeh.

Toda, kaj ta uspeh, Le sfinga je, mrtva kreature. Zakaj današnje razmere kategorično zahtevajo sodelovanje vseh narodov vsaj na gospodarskopolitičnem področju. Kako naj živi posamezna dežela, posamezni narod brez stikov in sodelovanja z drugimi državami in narodi. Ali morda misli kdo, da bo ta ali oni voditelj uveljavil princip »voditelja« nad vsemi državami in narodi? Kako smešno je v tem primeru načelo »voditeljev«. To bi veljalo o gospodarstvu in narodih.

V pošteve pa še prihaja drugo važno vprašanje. To je svoboda človeka, svobodno izražanje misli, svobodno udejstvovanje v javnem življenju. Ali kdo misli, da je mogoče kar zatreči neštevilno dobrih misli, dobrih iniciativ in ljudi. Teh ne more zatreči noben sistem in če jih zatira, ruši sam temelje pod seboj, da se zruši v prah in pepel.

Svobode misli, hotenja in udejstvovanja ne more zatreči nobena sila posamezniku. Še več, če se zatira svoboda mišljenja in udejstvovanja, se ustvarjajo notorično nova naziranja nelegalno, rastejo in strejo bariero, ki ovira njih razmah.

V razmerah razvoja družbe je torej podana nujnost sodelovanja med državami in narodi. Če fašistični režimi to sodelovanje zabranjujejo posameznikom in narodom, je povsem logično, da se mora pojaviti kljub terorju nekaj nasprotnega. To nasprotje je nujno sodelovanje narodov, ki mu je edina zdrava podlaga zrela demokracija.

Ob tej priliki se zopet spomnimo na besede filozofa Masaryka, ki pravi, da fašizem spominja na stari vek, da je demokracija sicer še v otroških povojih, vendar pa ima bodočnost, ker je edina oblika, ki je v stanu urediti resnično in lojalno sodelovanje med narodi.

Tega prepričanja smo tudi mi, ker je logično. Staro srednjeveško šaro s principom »voditeljev« pa bo pokopal razvoj ob sodelovanju vseh onih, ki verujejo v človeka in njegov napredek.

Toda tega mnenja nismo samo mi. Tudi najbolj nazadnjaški krogi s strahom pred bodočnostjo pišejo o polomu fašizma. Glasovi kulturnih ljudi pa že tvorijo precejšen repertoar znanstvenih spisov o nujnosti in bližini jake in poštene demokracije.

(Delavska Politika.)

Nepotrebno delo

Posamezna Ministrstva so že opetovano izdala okrožnice in navodila podrejenim organom, da morajo postopati vedno strogo po zakonu, nujno rešavati vloge in predstavitve ter paziti, da se prizna uslužbencu že s prvim rešenjem ono, kar mu po zakonu pripada.

Kljub jasnim določbam zakona in odlokom splošnih sej državnega sveta pa se pri odrejanju pokojnine še vedno ne postopa v smislu gornjih navodil, kar povzroča najprvo prizadetim uslužbencem mnogo dela, še več dela pa povzroča raznim uradom.

Še sedaj se izstavlja rešenja o upokojitvi na ta način, da se prizna uslužbencu za odmero procenta pokojnine samo čas službe od nastavitve odtod največ od dneva vpoklica in se pri tem ne upošteva časa iz tč. 3 § 258 (službe stalnega delavca in dnevničarske službe), dasi je državni svet v splošni seji že septembra leta 1933 sklenil, da se ima dnevničarska služba računati za odrejanje procenta penzije od osnovne plače in položajne doklade ter je v gotovo 10 primerih že razsodil, da se ima najmanje računati za penzijo ves oni čas, kar je bil kdo član prejšnjih penzijskih zavodov.

Koliko dela povzroči sedaj tak odlok o upokojitvi, kjer dnevničarska služba ni upoštevana?

Najprvo si mora uslužbenec preskrbeti po dva prepisa rešenja in po dva prepisa odloka o članstvu v provizijskem zavodu, na to mora hoditi po sodniji, da mu prepise overovi, pri sodnih tolmačih plačevati takso za prevode nemških dekretov, na kar mora sestaviti v dveh izvodih pritožbo na državni svet.

Državni svet mora te pritožbe obravnavati, poslati en izvod Ministrstvu, da da na tožbo svoj ugovor, na to mora o pritožbah razpravljati v svoji seji, pisati rešitve in jih dostaviti uslužbencu ter Ministrstvu.

Na podlagi teh rešenj mora na to zopet pristojna direkcija sestaviti nova rešenja o odmeri penzije.

Ves ta čas pa mora uslužbenec čakati na izplačilo penzije, ker dobiva le akontacijo.

Vprašamo, čemu nadrejene oblasti ne preprečijo takega postopka, ki povzroča toliko nepotrebne dela, obremenjuje administracijo, povzroča državi in uslužbencu nepotrebne izdatke?

V interesu vseh uslužbencev apeliramo na odločujoče, da ukrenejo potrebne korake, da se takoj izda naredba, da morajo podrejene instance točno izvajati odredbe zakona ter odloke sej državnega sveta, da se na ta način prihrani dosti na času, izdatkih ter ne oškoduje uslužbenca.

Vprašanje dopustov

Zadnja leta je bilo kolikor toliko urejeno vprašanje odmere dopustov nastavljenemu oboju, ker je železniška uprava na svoječasno vložene pritožbe prizadetih uslužbencev vpoštevala za odmero dopusta ves čas, ki je priznan uslužbencu za penzijo.

Začetkom letošnjega leta pa je železniška uprava izdala ponovno prepis svoječasnega pojasnila Ministrstva saobračaja GD. br. 102.582/31, katerega tolmači tako, da se računa za odmero dopusta samo ona službena doba, ki se računa za napredovanje v položajnih skupinah, torej samo čas od nastavitve.

Ker je zakon o državnem prometnem oboju § 87 zadosti jasen in ker tudi tolmačenje Ministrstva odreja, da se mora računati za odmero dopusta ves čas, ki se računa za napredovanje po položajnih skupinah in periodskih povišicah ter za penzijo, je vsak železničar pričakoval, da bo direkcija popravila sezname dopusta v tem pravcu, da bo priznala železničarjem za odmero dopusta ves čas železniške službe. To pa se doslej kljub pritožbam prizadetih uslužbencev ni zgodilo in bo tako tudi o tem vprašanju moral razsojati Državni svet, dasi je nesmiselno, da se to najvišjo instanco nadejuje s tožbami o zadevah, ki so povsem jasne zlasti že po sklepu splošne seje Državnega sveta št. 27.400 od 25. septembra 1933.

Ko je bil uveljavljen zakon iz leta 1931 je v pogledu napredovanja zgubil prav za prav vsako veljavno datum nastavitve in velja odtlej dalje kot merilo za napredovanje v glavnem le dan, kdaj je vsak posamezni uslužbenec dobil dotično položajno skupino, v kateri se je nahajal na dan 1. julija 1931. Po tem datumu se šteje čas za napredovanje v periodskih povišicah in je vseeno,

kdaj je bil kdo nastavljen, saj se je s 1. julijem 1931 izenačilo v pogledu napredovanja vse uslužbenke, ki so na en datum dobili n. pr. prvo položajno skupino, če prav je imel kateri izmed teh prej že deseto stopnjo, drugi pa samo sedmo stopnjo.

Vsled tega je jasno, da zamore veljati po zadnjem tolmačenju Ministrstva kot merilo za odmero dopusta čas službe, ki se računa za penzijo in to za vse one, ki so bili nastavljeni pred 1. septembrom 1923. V splošni seji je državni svet tudi razsodil, kako je postopati v dvomljivih slučajih takozvane »dnevničarske službe« ter se je postavil na stališče, da je v tem slučaju vračunati najmanj ves čas članstva v prejšnjih provizijskih zavodih.

Ker je vprašanje, kateri čas se ima računati za odmero penzije, popolnoma jasno pričakujemo, da bo železniška uprava iz lastne inicijative popravila nepravilne sezname o odmeri dopusta uslužbencem, ker nikakor ne gre, da bi morali uslužbenci sedaj za formalna rešenja plačevati takso po Din 25.—, se na to proti temu pritožiti na Ministrstvo saobračaja in tam zopet plačati takso in še le proti negativnemu rešenju Ministrstva vložiti pritožbo na Državni svet, ki bo takim pritožbam brez vsega ugodil že z ozirom na sklep splošne seje z dne 25. septembra 1933 ter odobrene posebne ugodnosti s § 258 zakona, ki bi zgubile mnogo na svoji veljavi, če bi se priznani čas za penzijo upošteval samo pri upokojitvi, ne pa tudi pri odrejanju dopusta.

Apeliramo na železniško upravo, da ne povzroča nepotrebne dela svojim uradnikom in ne nepotrebnih stroškov svojim uslužbencem, marveč naj da uslužbencu sama ob sebi oni dopust, ki mu gre po določbah § 87 zakona o državnem prometnem oboju.

Zvezarske intrige pri Mariborskem podpornem društvu preprečene

Pet let je že skoraj preteklo, odkar je Veliki župan mariborske oblasti razpustil odbor mariborskega Podpornega društva in je bil imenovan komisariat. Proti temu razpustu in imenovanju komisarijata se je pritožilo staro društveno vodstvo in tudi posamezni člani.

Ker je dobil komisariat od politične oblasti le pooblastilo, da vrši tekoče posle, ne sme pa sprejemati nikakih novih članov, je jasno, da bo imela doba preteklih petih let za nadaljni razvoj društva zelo težke posledice, ker ni bilo sprejetih nič novih članov in je s tem odpadel velik dohodek na redni članarini. Vsled tega je staro društveno vodstvo v interesu vseh zavarovanih članov zahtevalo čim prejšnjo rešitev tega vprašanja in ukinitve komisarijata, da se tako omogoči zopet redno delovanje društva.

ni mogla zvedeti pri odločujoči instanci, kaj se je ukrenilo, odnosno kaj se namerala. Še koncem marca 1934 je pristojna politična oblast delegatoma, ki so prišli intervirat, izjavljala, da bo zadeva v kratkem rešena, da se bodo vršile neke volitve in nato občni zbor, a točnih podatkov ni mogla dati.

Naravno so vsled tega povzročile med tisoči in tisoči članov veliko razburjenje govornice, ki so se pojavile zadnja dva dni marca, da so se dne 28. marca že vršile delegatske volitve strogo tajno in zaupno tako, da za volitve ni vedela pretežna večina članstva ter da se vrši 8. aprila redni občni zbor društva z novoizvoljenimi »delegati«, ki naj izvoli novo društveno upravo.

Da se imajo izvršiti volitve, so bili obveščeni od komisarijata gotovi »zaupniki«, za katere marsikdo ne ve kdaj so postali zaupniki, medtem ko stari zaupniki o volitvah sploh niso vedeli. Zveza je enako izdala okrožnice in navodila, da naj se o volitvah obvesti le zaupne člane, one, ki so rdeče podčrtani in da naj se gleda, da bodo izvoljeni za delegate le zanesljivi zvezarji. Kljub takim »varnostnim« odredbam pa se nam je posrečilo zvedeti od enega teh »zaupnih« zaupnikov, da je Banská uprava v Ljubljani z odlokom št. 2-3117/I že 6. II. 1934 odredila komisarijatu, da v smislu pravil razpiše volitve delegatov in da se na to vrši občni zbor ter

je komisariat v glavnem odredil volitve delegatov za 28. marec, a občni zbor društva za 8. april 1934, vendar je to ostalo strogo tajno do dneva volitve samih in se nikjer ni izvedel § 18 društvenih pravil, da morajo biti volitve razpisane vsaj 8 dni prej in da jih morajo voditi zaupniki.

Izigravanje društvenih pravil in nečuvana predrznost par posameznikov, ki so se hoteli na tak način polastiti društva, je izzvala odpor prav med vsem članstvom, ki je zahtevalo, da se tako postopanje prepreči ter zagaranira, da bo članstvo res lahko svobodno izvolilo svoje zaupnike.

Nastop mariborskih železničarjev.

Najbolj odločno je nastopilo proti temu članstvo v Mariboru, ki je na dveh protestnih zborovanjih, za katere se ni delalo nikake reklame, enodušno obsodilo nasilno in protizakonito postopanje gotove klike, ki bi se rada polastila uprave milijonskega premoženja železničarjev. Po mariborskih shodih se je upravna oblast najlažje prepričala, da se na dosedanji način ne more več gospodariti pri »Podpornem društvu«. Sedaj se je kriče izkazalo, kdo dela nered, kdo je soliden in zaupanja vreden. Res je masa večine nad 2000 železničarjev in njihovih žen od skrajnosti izzvana od pretepaških fašistov, a ta masa se je na shodih naravnost disciplinirano obnašala.

Ze popoldanski shod upokojencev je odločno obsodil tihotapsko postopanje pri sklicevanju sestankov za volitve zaupnikov. Upokojenci pa so odločno spregovorili, da si svojih pravic pri društvu ne pustijo kršiti in da ne bodo samo plačevali v društvu, ampak hočejo tudi odločati.

Vilharo večerno zborovanje.

Zvečer pa so ljudje naravnost vrel od vseh strani v dvorano. Trebalo je odnesti vse mize in stole, odpreti stranske prostore, kjer so si železničarji postavili cele galerije, stali so eden pri drugem, okrog in okrog je bilo vse črno ljudi, množica je morala oditi, ker ni bilo več mogoče priti v dvorano že pred napovedano uro.

Zborovanje je otvoril s. Smažek, ki je v krepkih besedah orisal »madžarske« volitve zaupnikov Podpornega društva. Člani so se nad posameznimi slučajmi umljivo zgražali in razburjali nad neverjetno drznostjo, kako so hoteli najozžji somišljeniki g. Zavadlava obrnati člane društve-

nih pravic. Zborovanje je doseglo nedvomno svoj višek, ko je s. Smazek izvedel med navzočimi plebiscit s kontrolo, kdo je vedel za objavo volitev zaupnikov.

Nad 1000 rok se je dvignilo

in burno protestiralo, da jih nihče ni obvestil o kakih volitvah. Bili so navzoči železničarji iz vseh mogočih edinic in le eden je potem dvignil roko, da je vedel za volitve S. Smazek je nato izjavil:

»Pozivam zastopnika policije, da si to zabeleži in nemudoma javi banski upravi, ki se naj potem izjavi, če je pri tem položaju kljub temu mogoč za nedeljo razpisani občni zbor?«

Ko je s. Smazek začel ugotavljati kričeče slučaje, da so vedeli izmed tisočev delavcev za volilne sestanke zaupnikov le nekateri izvoljenci, so začeli navzoči fašisti z medklici in kričanjem. Prišlo jih je kakih 20. Za sodrugom Smazekom je govoril sodr. dr. Reisman ter pribil najznačilnejše očitke proti poslovanju prejšnjega odbora kot popolnoma izjalovljene. Za njim je s. Smazek prebral ugotovitve o delovanju društva pod prejšnjim vodstvom, nadalje poročilo o nazadovanju članov od razpusta dalje, o gospodarstvu z denarjem, kar je učinkovalo naravnost porazno na one, ki so doslej še kolikor toliko simpatizirali z zvezarji. Za njim je govoril s. Bahun, ki je do golega razkrinkal fašistično gonjo proti Podpornemu društvu, odkar se je zbralo v tej delavski človekoljubni ustanovi pod prejšnjim vodstvom milijonsko premoženje. Fašisti so sicer še naprej motili z medklici, toda zbor jih je vedno vnovič pritisnil ob zid z grohkimi klici: »Dol s Tumpejci, vun z njimi!« Spontano se je izkazalo na tem zborovanju železničarjev, da je

v Mariboru fašistični teror zlomljen.

Pravilno je nek govornik zabrusil tem kričalcem, ki so na vseh podobnih razbijanjih vedno eni in isti, uslužbenci iz »De-

lavnice državne železnice«, bivši Orjunaši, da lahko tudi podivjani bik razbija shode, kakor je rekel nekoč profesor Masaryk.

Tudi narodni železničarji proti klikli razbijatev.

Veliko presenečenje pa je vzbudil še nastop odličnega zaupnika narodnih železničarjev samih, g. Nateka, vlakovodje z glavnega kolodvora, ki je v kratkem, a možatem in stvarnem govoru z ogorčenjem obsodil sramoten nastop nacionalističnih kričatev ter še dopolnil žalostno sliko volitev zaupnikov s proge n. pr. iz Prevalj, Zidanega mosta in Ljubljane, kjer so se ravno tako vršile volitve potom nezane klike tihotapsko, da večina članov ni vedla. — Ogromno ploskanje je udušilo kričanje Tumpejcev, ki so začeli svojemu tovarišu Nateku takoj na licu mesta groziti. Nastop tov. Nateka pa je pokazal najbolj drastično, da so razmere Podpornega društva pri tem stanju nevdružne in jih ne more nihče dalje prenašati, ki ima v sebi količkaj čuta pravice in objektivnosti.

Zaključno besedo je imel s. Korošec iz Ljubljane, ki je povdaril, da si ogromna večina članov ne da vzeti pravice soodločanja v Podpornem društvu, ker ne gre, da bi imeli dve vrsti članov, ene, ki odločajo in druge, ki pa samo plačujejo.

Mariborski železničarji so s svojim odločnim nastopom preprečili temne načrte gotove klike, za kar jim gre zahvala v imenu vseh članov mariborskega podpornega društva.

Glavni uspeh, ki so ga mariborski sodrugi dosegli, je bil v tem, da je Ministrstvo notranjih zadev na pritožbo zastopnika starega društvenega odbora odredilo, da se občni zbor dne 8. aprila ne vrši ter smo prepričani, da bodo v bodoče podvzeti koraki, ki bodo preprečili vsako izigravanje društvenih pravil ter garantirali, da bo o društvu in njegovi upravi odločalo vse članstvo.

ljani veliko protestno zborovanje radi novih težkih redukcij delavstva in uvedbe brezplačnih dopustov ter skrajšanja delovnega časa ob istočasnem skrajšanju prejemkov.

Uprava policije je ta shod prepovedala iz ozirov »javnega reda in mira« ter se je centrala Saveza temu odloku pritožila že dne 22. maja 1933 na Bansko upravo kot zadnjo instanco.

Na to pritožbo je dobila centrala Saveza dne 7. aprila končno rešenje, ki se glasi:

Kako so se vršile volitve za občni zbor mariborskega Podpornega društva?

Na drugem mestu objavljamo poročilo o načinu, kako so hoteli zvezarji po preiskušanih metodah izvršiti volitve delegatov za občni zbor podpornega društva in kako so na to mariborski železničarji odgovorili na dveh protestnih zborovanjih.

Da je bilo ogorčenje članstva upravičeno, izhaja iz načina, kako so se te »volitve« vršile ter objavljamo danes poročila iz par volilnih edinic:

Maribor:

V kurilnici drž. žel. je članov okrog 200. Sestanek za volitve zaupnikov je bil javljen z majhnih listkom dne 28. marca ob 10. uri, čeprav se je sestanek vršil že ob 17. uri. Dnevni red sploh ni bil javljen. Večina uslužbencev, zlasti strojno osebje in ostali delavci niso o tem nič vedeli, pač pa je bil navzoč uslužbenec materialnega skladišča g. Tumpej.

Progovna sekcija, koroška proga. Članov okrog 100. Sestanek sploh ni bil splošno razglašen, ampak je dobil nek nacionalist seznam članstva, na katerem so bili »zanesljivi«, ki se naj obvestijo, rdeče podčrtani. Sestanka, ki ga je vodil Ivan Šranc, se je udeležilo šest oseb in zopet g. Tumpej. Teh šest oseb je izvolilo Šranca za zaupnika.

Koroški kolodvor, postaja. Članov okrog 100. O sestanku, ki je bil 28. marca ob 15. uri, so bili šele isti dan obveščeni le oni, ki so bili popoldne v službi, po postajnem tainiku g. Kitaku. Prišlo je petnajst oseb in izvolilo g. Kitaka. Tudi tu je bil navzoč isti g. Tumpej.

Glavni kolodvor. Članov okrog 600. Sestanek nikjer splošno razglašen. Le zanesljivi »nacionalisti« so bili obveščeni 28. marca, da bo sestanek isti dan ob 19. uri v Narodnem domu. Prišlo je kakih 30 oseb, ki so izvolili g. Lovreca, bivšega načelnika v Poljčanah ter zvaničnika Preloga in Okretiča. Posebno na glavnem kolodvoru so radi tega tihotapskega sklicevanja sestankov ogorčeni ravnotako narodni uradniki in delavci, kot marksistični.

Progovna sekcija, glavna proga. Članov okrog 100. Dne 28. marca so bili trije progovni delavci obveščeni, da je ob 17. uri sestanek, h kateremu je prišlo 10 oseb. Izrecno je bilo rečeno, da se ostalim članom ne sme ničesar povedati.

Upokojenci

Teh članov je okrog 1200. Za volitve zaupnikov, ki imajo potem na občnem zboru volilno pravico, pa so bili obveščeni o sestanku za 28. marca le nekateri potom posebnega kurirja dne 27. marca. Na ta sestanek jih je prišlo od 1200 članov šestnajst upokojencev, ki so izvolili 12 delegatov. Na

»Vaši pravočasno vloženi pritožbi z dne 22. maja zoper odločbo uprave policije v Ljubljani z dne 12. maja 1933 št. II. Pov. 22-525, s katero uprava policije na osnovi § 25 zakona o društvih, shodih in posvetih ni dovolila po naslovu prijavljenega javnega shoda, se ne ugoditi, ker se je povodom poveritve navedb pritožbe dognalo, da je bila izpodbijana odločba z ozirom na konkretne oklonosti utemeljena v citiranem zakonskem določilu iz ozirov javnega reda in mira.

Nadaljnja pritožba ni dopustna.

Namestnik bana pomočnik:
Pirkmajer. I. r.»

sestanku se je še opozarjalo, naj ne razširjajo vesti o njem, češ, da bi potem zvedeli tudi »krakerelji«.

Delavci

Tam je članov okrog 1900. Kako zanimanje je vladalo med člani, sta pokazali manifestacija minuli četrtek z udeležbo okrog 2000 oseb. Sestanek članov delavnice za volitve zaupnikov 28. marca pa je bil tako »objavljen«, da je zvedelo zanj le 60 nacionalistov, ki pa so se tudi pri izbiri zaupnikov sprli in pri prvem sestanku niti niso izvolili zaupnikov. Ostalih 1800 članov ni smelo ničesar zvedeti.

Ptuj. Za volitve v delavnici je članstvo slučajno zvedelo dne 27. marca, da se vrše popoldne ob 14. uri v čakalnici II. razreda na postaji. Na protest enega člana je gospod, ki je vodil volitve, izjavil, da mora takoj po volitvah poslati rezultat v Maribor, ker je 8. aprila že izredni občni zbor. Udeležilo se je komaj 25 članov.

Zvečer pa se je vršila volitev delegata za postajo in sekcijo, katere se je udeležilo skupno 5 članov, ker proga sploh ni vedela o volitvah.

Poljčane. Za obširen rajon, ki baje sega od Pragerskega do predora pri Lipoglavu, nadalje lokalna proga Slov. Bistrica, lokalna proga Poljčane—Žreče so zvedeli člani v Poljčanah 26. III., a volitve so se vršile 27. III. v prisotnosti 10 članov, dasi šteje okoliš nad 120 članov. Članstvo za volitve ni vedelo in na delovni dan sploh ne bi moglo priti, tudi če bi bilo obveščeno.

Celje. Volitve je sklical g. Lukežič in jih objavil 26. III. v Novi dobi ter so se vršile 28. III. ob pol 17. uri. Članom ni bilo mogoče, da bi se udeležili volitev, ker so se vršile med službo, tudi če bi bili vsi obveščeni. Od nad 200 članov je prisostvovalo komaj 20 ter je pravi zaupnik tega okoliša za volitve slučajno zvedel dve uri pred volitvami.

Ljubljana. V posameznih edinicah so se vršile volitve tako, da ni vedel niti 1 odst. članstva in še danes kljub povpraševanju člani ne morejo zvedeti, kdo je bil na »zapnem sestanku« izvoljen za delegata in kdaj se je sestanek vršil, če se je sploh vršil. Volitve niso bile objavljene nikjer.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Sekcija upokojencev SSTRS

Ali bomo ustanovili lastno Podporno društvo za slučaj bolezni?

Nam vsem upokojencem je znano, kako se nam je v železničarski bolniški blagajni vzelo pravico za pravico. Najprvo je bilo odrejeno, da upokojenec ne more biti član upravnega ali nadzornega odbora bolniškega fonda, ne delegat za glavno skupščino fonda, na to se nam je povišalo prispevke kar za 100 odst., za tem zopet reduciralo skoraj vse pravice za zobozdravljenje, tako, da je za pretežno večino upokojencev ostal en sam izhod: izstop iz take bolniške blagajne.

Vedno glasneje pa se pojavlja sedaj iz vrst prizadetih upokojencev, in to ne samo železničarjev, marveč tudi drugih, zahteva, da bi se vsi prizadeti upokojenci združili v posebno podporno društvo za slučaj bolezni, da bi si tako sami prekrbneli brezplačno zdravljenje in posmrtno podpre: torej v glavnem one ugodnosti, ki smo jih imeli v železničarski bolniški blagajni pred redukcijami.

Z ozirom na tak položaj se je sestel v Ljubljani začasno pripravljalni odbor iz vrst prizadetih upokojencev, ki si je nadel nalogo, zadevo preštudirati, pripraviti potrebne predloge in proračune ter urediti zadevo s pristojnimi oblastmi, da bi se omogočilo čimprej začetek poslovanja takega društva.

Da se v čim širšem krogu prizadetih upokojencev pogovorimo o tem važnem vprašanju sekcije upo-

kojencev SSTRS za nedeljo, dne 22. aprila ob pol 10. uri dopoldne v Delavski zbornici zborovanje upokojencev z dnevnim redom:

Položaj upokojencev in bolniška blagajna.

Opozarjamo na ta sestanek vse upokojence, zlasti tudi upokojene delavce, ki glasom sedanjih predpisov sploh ne morejo nadaljevati članstva v bolniškem fondu, da se polnoštevilno in točno udeleže.

Upokojenci-železničarji pozor!

V nedeljo, dne 22. aprila ob pol 10. uri dopoldne se vrši v Delavski zbornici v Ljubljani zborovanje upokojencev.

Dnevni red:

Položaj upokojencev in bolniška blagajna.

Dolžnost vseh upokojenih železničarjev je, da se tega zborovanja sigurno udeleže!

Sekcija upokojencev SSTRS.

Končna rešitev glede prepovedi shoda z dne 14. maja 1933

Kakor je vsem železničarjem v Ljubljani znano, je nameraval Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije obdržati dne 14. maja 1933 v Ljub-

CERKVENIK ANGELO:

KDO JE KRIV?

Vojna zgodba v štirih dramskih scenah.

(Dalej.)

ŽENSKA (postavi na mizo pred vojaka skodelico črne kave): Prepričana sem — skoraj prepričana —, da tudi Christoforo krađe!

VOJAK (se malomarno zasmije): Prepričana si? Skoraj prepričana? Zakaj sama sebi lažeš? Zakaj si mi skuhalo črno kavo? Ali ne prodajaš svoje ustrežljivosti, da bi plačala svojo tatvino?

ŽENSKA: Tiše, prosim, Teočka spi!
VOJAK: Vaš Gorki je nekdaž dejal, da se vse umazanosti in grdobje godijo samo zaradi ljube šestice, pa se je zmotil, zakaj osnovna žila vsega človeškega je tisočerovrstna oblika šestice.

ŽENSKA: Ne razumem.

VOJAK: Šestica ni vzrok, šestica je posledica ali nemara še bolje: samo zunanje obličje človeške notranjosti.

ŽENSKA: Ne razumem.

VOJAK: Učiteljica si, pravijo, pa niti tega ne moreš razumeti!

ŽENSKA: Samo to razumem, da moram živeti.

VOJAK: Živeti, živeti! Prav to je tisto: Vsi se prodajamo, da moremo živeti! Da, da, jaz prav tako! Igralec sem. Slaven? (Se zasmije) Mogoče! Včasih me napade strašna želja, da bi vse teatre zažgal, vse igralce pokončal... Vidiš, Ruška, mi lažemo, pisatelji lažejo, muzika laže. Občinstvo, ki hodi v teater, najbolj otipljivim lažem, najviharneje ploska! Kritika pa govori pri najbolj prostaških lažeh o najglobokejših resnicah... Kakršno je vse javno življenje, takšen je tudi teater. Človek vedno laže... Ruška, tudi zdaj nemara lažem. Zakaj samo nemara?

ŽENSKA (se umakne v kot): Čudni ste, gospod Spiess!

VOJAK (bobna s prsti po mizi): Čuden? Reci raje: Lažnivec, lažete!

ŽENSKA: Nisem tako mislila.

VOJAK: Ne laži, ne laži, pravim! Vse to je bilo zlagano! Hotel sem ti povedati le to, da mi moraš mojo uslugo poplačati.

ŽENSKA: Vem, kaj želite, toda...

VOJAK: Ruška, v resnici nisem tako grd. Vse to je samo hrepenenje. Zahrepenel sem po ženski. Zahrepenel sem. Tako mi je, kakor premožu, ki je zakopan globoko v zemlji, pa kar nepričakovano strastno zakoprni po plamenu, da bi — izgoreli! — Nekdaj sem imel ženo, ljubko ženko...

ŽENSKA: Pa zdaj?

VOJAK (počasi in preudarno): Zdaj boš ti — moja! (Se dvigne ter gre proti njej; ona se umika. Pri omari se ustavi ter vzame v roko neko fotografijo in jo pozorno opazuje.) Kdo je to?

ŽENSKA? To?

VOJAK: Ta slika, da!

ŽENSKA: To je slika mojega moža.

VOJAK (se pretresljivo zasmije): Slika tvojega moža? Tvojega moža? Prečudno, Ruška, da sva se morala prav mi dva srečati! Človek bi skoraj začel verjeti v božjo previdnost! Ali je to naključje? Kaj je sploh naključje? Povej, Ruška!

ŽENSKA: Ali blaznite?

Konzumni pokret

Izbiri delegata za Konzumnju zadrugu prošli su. — Mnogi član sigurno očekuju, kao će sada stanje u zadrugi postati bolje i roba jeftinija, nego je do sada bilo. Nu varava je to nada! Način, na koji su ovi izbori provedeni, ne pruža nam ni malo nade za to. Sve izgleda, da se i u našoj zadrugi nastoji uvesti sistem upravljanja kao i u Bolesničkom fondu: članovi, koji neimaju zlatnih pertla i ne krste se »nacionalnima«, imaju da vrše dužnosti, nemaju ali prava na uticaj u ustanovi. U koliko takvi i dodju u položaj, sa kojeg bi se moglo vršiti neki uticaj, tu su u manjini i služe više za smokvin list, nego li za zaštitu interesa onih, koji su ih izabrali. Ma da 80% članova zadruga sačinjavaju radnici i niži službenici, a samo 20% oni sa zlatnim pertlima i koji se špekulativno krste »nacionalnima«, u upravi i kod delegata biti će 80% onih sa zlatnim pertlima i špekulanata. Da bi se takav odnos postigao, kod izbora činile su se stvari, koje nas posve potsjećaju na izbore za Bolesnički fond. Primijenjeno je svako sredstvo, samo da se postigne pouzdana većina; vršena su zastraživanja, činjen je pritisak od zgora i sa strane, primijenjene su denuncijacije itd. U gaženju prava zadrugara išlo se toliko daleko, da se u jednom slučaju člana izbornog odbora i uprave zadruga, koji je imao prisustvovati izbornom činu u jednome mjestu,

otjeralo sa motivacijom: »Kad nema nikoga od naših, ne možete ni vi prisustvovati!« Tko je to »naših«? Zar nisu vsi zadrugarici jedno? Svaki član upravnog i izbornog odbora, je zastupnik interesa sviju zadrugara, a ne može biti ni vaš a ni naš! Kod nekih izbornih jedinica provedeni su naknadni izbori; prigodom prvih izbora većina je bila za listu prvu, a kod drugih izbora glasalo se »jednoglasno« za listu drugu. — Kako to može biti? Zar baš taj rezultat očito ne pokazuje povrede samog izbornog čina. Isključeno je, da bi članovi u roku od nekoliko dana za sto na sto mijenjali svoje simpatije za kandidate. — To je moguće samo pod pritiskom, koji simbolizuje fašizam, koji se i kod naših »nacionalaca« sve više ističe. Pa još k tom u zadrugi! Ta zadruga je demokratska ustanova? Oni, koji imaju potrebe primjenjivati fašističke metode, nemaju čistu savjest i nemaju idealne namjere. Čine to ne iz interesa zadrugara, već svojih ličnih i egoističnih.

Protiv ovakvih metoda mi se ograđujemo i tražimo, da se poštuje sloboda savjesti i opredjelivanja. Ako se to neće, onda je bolje i poštenije, da se zadruga opet prekrsti u »Aprovizaciju državne željeznice«. Tada, vjerojatno, ne će nitko imati potrebe, da se na ovakav način gura do jaslara.

Zadrugar.

Nakon izbora delegata za skupštinu konzumne zadruga službenika državnih željeznica u Zagrebu

Dakle, izbori delegata za skupštinu Konzumne zadruga su prošli. Imademo opet delegate u toj zadrugi, a i delegata iz naše sredine, biranih po listama naše organizacije, koji će zastupati naše interese, poznavajući naše potrebe i nevolje. Ali, pravo da kažemo i iskreno, od toga i opet nećemo vidjeti nikakove koristi. I opet će uprava Konzumne zadruga raditi, kako je i do sada radila, a mi ćemo se i opet mučiti i kurburiti, kao što smo to i do sada. A zašto?! — Evo zašto! Ponavljamo, što smo već pisali u pogledu rada i organizacije, te pravila i poslovnika Konzumne zadruga, da to sve skupa ne valja i ne služi na interes onima, za čiji interes je ta ustanova osnovana i za što bi trebala da postoji. Na to će opet reći »mjerodavni« od uprave Konzumne zadruga, da su te naše izjave demagoška sredstva, da smo nestručnjaci, da se naš rad u pogledu te zadruga ne slaže sa našim socialističkim i kolektivističkim programom, ali opet nam neće moći dokazati, da je ovakav rad uprave i drugih foruma konzumne zadruga, dobar i da služi isključivo interesima brojnog članstva.

Imademo slučajeva, da je član Konzumne zadruga kroz dvije godine kupio u Konzumnoj zadrugi za oko 12.000 Din robe, po cijeniku, koji se štampa u Zadrugnom Vijesniku, a te cijene nijesu manje, nego su na slobodnom tržištu, a na ime toliko razvikanog ristorna je dobio 20 Din (slovo: dvadeset Dinara)!

Kad je govora o drvima, dokazali smo napisima u našem glasilu, da se na drugoj strani mogu dobiti golja drva i pod povoljnijim uvjetima, nego kod Konzumne zadruga.

Kad je govora o konfekciji i manufakturi, ovo sve opet članovi na drugim stranama dobiju, ako ne pod istim, a ono sigurno pod povoljnijim uvjetima, nego kod Konzumne zadruga.

Jedno vrijeme je Konzumna zadruga prodavala istu kvalitetu nekih živežnih namirnica čak po skupljoj cijeni, nego je ova na slobodnom tržištu.

Takav rad nije u interesu njenog članstva!

Iz svakidnjeg života, u današnjem našem društvenom poretku, vidimo dosta slučajeva, da je ovaj ili onaj pekar, mesar, bakalin ili pijar postao kroz izvjesno vrijeme vlasnik kakove trokatnice ili peterokatnice, ili krupni rentijer. Iz bulvarskih listova čitamo bilanse raznih velikih i malih kapitalističkih ustanova i društava, te razabiremo još uvijek krupne dobitke, i ako su razni predsjednici, direktori, prokuristi, odbornici, činovnici i kojekakove gospodske metrese, već naplatili, na račun režijskih troškova, sve svoje prevelike i čak perverzne potrebe. A svaki dan se ti slučajevi bogaćenja i visokih profita opet pojavljuju, makar su cijene onomu, što proizvodi radna snaga za radnicu od koje ne može ni da živi ni da konkurencijom ustaljene i uravnotežene, ili još i sve manje.

Naša Konzumna zadruga radi sa milijunskim kapitalom, koji je skupljen od ušteđene njenih članova i otkinut od usta članova i njihove djece. Ima po bilansi promet na stotine milijuna godišnje, režijske su, — kako to izjavljuje uprava zadruga, prema prilikama, skromne — a dobitak opet — mali, ili takav, da je ristorno na godišnju potrošnju od 6.000 Din ca. 20 Din.

Mi smo socialisti, pa da upoznamo zlo, koje nas bije, ispitali smo sve okolnosti u kojima se nalazimo, kao proletari smo klasno svjesni, pa smo proučili dobro klasu i sredstva klase, koja nas izrabljuju i proti čega se borimo, prozreli smo dobro što je kapital, što su kapitalističke ustanove, te kako i što kapital nosi, a da si u ovom sistemu društvenog poretka bar nešto pomognemo, osnivamo i podržavamo naše zadrugne ustanove.

Evo ovdje postavismo paralelu između raznih sličnih kapitalističkih ustanova i naše Konzumne zadruga, pa pitamo:

Kako to i zašto to, da naša zadruga radi sa tako velikim kapitalom, a tako ma-

lim dobitkom?! — Za što mi od jedne takove naše ustanove ne možemo imati zaštitu naših interesa, kad ona samo za to treba da postoji, da naše interese štiti?! Za što smo izrabljivani i od one ustanove, koju smo sami stvorili za to, da se njome očuvamo od izrabljivača?! — Zašto to sve?! — Zašto?! —

Dolazi nam skupština delegata Konzumne zadruga. Tamo bi se moralo svima nama odgovoriti na ova pitanja. Ali, ni tamo odgovora nećemo dobiti. U prostorije, u kojima će se ta skupština održati, imaju pristup samo delegati, koji su izabrani, možda još novinari zagrebačkih listova — i više nitko. Oni delegati, koji su izabrani na našim listama i koji će zastupati naše interese, govoriće, protestiraće ali će njihov glas ostati glas vapajućeg u pustinji. Zahvaljujući reakcionarnom sistemu u provodjenju delegatskih izbora, u manjini su oni naši drugovi, kojima je palo u dužnost, da naše interese zastupaju. Jača je mašina, koju si je uprava konzumne zadruga napravila preko U. J. N. Z. i B., ili kako ih bolje poznajemo pod imenom »žutih«, da si njom na skupštini istabricira potrebnu većinu. Čak i u reakcionarnim fašističkim parlamentima, u kojima je borba usredotočena u ništenju demokratskih institucija, postoji galerija, koja doduše mora da štiti, ali može bar slušati, što se radi i govori, ali ne skuštini Konzumne zadruga ne može i ne smije. I opet moramo da postavimo jedno pitanje: zašto to?! Ali, evo odmah i odgovora: Mislimo, da se uprava konzumne zadruga boji, da bi tu i članstvo

moglo čuti, kamo idu dobitci zadruga, koji mora da postoje.

Izbomom će se na skupštini dopuniti i uprava. A tko će doći u upravu?! — Razumije se, NE onaj, ko bi zastupao interese članova, nego opet oni, koji će se složiti za dosadanom upravom, da nas i opet, ujedinjenim silama, izrabljuju preko jedne čisto naše ustanove.

Nakon toliko postavljenih pitanja, postavljamo još jedno: dokle će to tako?! — Dotle, dok mi to budemo podnosili!

Dvanaesti je već čas! Dogustilo nam je! Mi to više ne smijemo podnositi! Pozivamo svakog proletara, svakog zadrugara, da potpomogne akciju, da se poprave sadanja loša pravila Konzumne zadruga, da se ukine delegatski sistem skupštine konzumne zadruga, a svakom članu pruži aktivno i pasivno pravo glasa na skupštini, pa da se tako pruži mogućnost, da u toj zadrugi interese radnika zastupa radnik, činovnik, zvanik, zvanik, a služitelja služitelj. Jer, i ako smo mi u najamnom odnosu prema našem poslodavcu, nismo svi jednakih načela u društvenom pogledu, ni jednakih nazora u zadrugarstvu, niti su nam društveni ni kulturni interesi jednaki. Time bi se onemogućila klika, koja nam je otela iz ruke vodstvo jedne čisto naše ustanove, te je ne vodi uredno, a uz to protiv naših interesa.

Klasno svjesni proletari, ujedinimo se i u ovoj borbi, da očuvamo naše kulturne tekovine, koje nam služe za zaštitu naših ugroženih interesa! Radnik.

Важне окружнице

Величина дневнице радника, који се вратио на службу по отслужењу кадрског рока

Постављено је питање, да ли радник који је примао увећану дневницу и напустио службу ради отслужења кадра, па се вратио на рад у року наведеном у тач. 3 чл. 22 Правилника о радницима, има право на повећану дневницу или само на основну према признатим годинама рада т. ј. да ли железничка установа мора да му одреди увећану дневницу.

Министар саобраћаја у акту М. с. бр. 27.179/33 одобрио је следеће тумачење:

По чл. 40 Правилника о радницима предвиђени су тачни услови под којима имају радници добити основну и увећану дневницу. Према томе, ако испуњава услове чл. 40 има право на увећану дневницу по одредбама Правилника. Не може се третирати, као ново примљени радник него као радник који је прекинуо службу ради војске у смислу тач. 3 чл. 22 Правилника о радницима.

(Г. д. бр. 6161/34)

Израда живинарника за железничко особље у радионици Краљево

Решењем Генералног директора одобрено је, да се за потребе железничког особља могу у радионици Управе за експлоатацију шума у Краљеву израђивати живинарници од дасака крајњача, са кровом од дасака без кровне хартије.

Радионица ће израђивати живинарнике у две величине и то: за 15—20 комада живине по цени од 220.— динара и за 25—30 комада живине по цени од 340.— динара по комаду. Живинарници ће бити ушесени за расклапање те ће за пренос бити подесни.

Поруџбину и исплату живинарника вршити непосредно код Управе за експлоатацију шума Г. д. у Краљеву. Исплата се има вршити путем поште унапред, у смислу чл. 31 тач. 4 Правилника о управљању и обрачунавању железничке имовине, а експедиција ће се вршити са режиским товарним листовима по одобрењу Господина Министра саобраћаја Г. д. бр. 27.562/33.

(Г. д. бр. 78.471/33.)

Право радника на угаљ и дрво

На тражено објашњење од стране Ген. дирекције, да ли радницима у смјелу

чл. 88 Правилника о споредним припадностима припада право на угаљ и дрво за гориво, Министар саобраћаја на предлог Комисије за тумачење закона итд. у акту М. с. бр. 29.149/33 од 28. децембра т. г. одобрио је следеће тумачење:

»Управа може применити одредбе чл. 88 Правилника о споредним припадностима и на сталне раднике.«

(М. с. бр. 29.149/33.)

Објашњење чл. 22 Правилника о радницима

Поводом једног конкретног случаја, затражено је објашњење, да ли се раднику, који је напустио службу на железници ради отслужења рока у војсци, а по отслужењу истог прекорачно тромесечни рок прописан чл. 22 ст. 3 Правилника о радницима за поновно ступање у службу, због болести, може рачунати за стицање сталности време проведено на раду до ступања у војску.

Министар саобраћаја на предлог Комисије за тумачење Правилника о радницима одлуком М. с. бр. 26.959/33 одобрио је следеће тумачење:

»Услови, које радник треба да испуни, па да има право по чл. 22 јесу следећи: или да се јави у року од 3 месеца на рад, или да се писмено пријави молбом у истом року за службу. Према томе на постављено питање, раднику се не може признати за сталност ранија служба пре отслужења кадровског рока у војсци у смислу чл. 22 т. 3 Правилника о радницима, јер се не може узети, да га је болест спречила да се у остављеном року писменом молбом пријави.«

(Г. д. бр. 98.824/33.)

Обуставе за рачун Железничке зadrуге

Генерална дирекција замолила је објашњење, да ли се за потраживања Задруга железничког особља, која се наплаћују путем обуставе по платним списковима може применити одредба последња алинеја § 253 Закона о државном саобраћајном особљу т. ј. да се допусти забрана до 50% припадности железничких службеника.

Министар саобраћаја у акту М. с. бр. 20.837/33 одобрио је следеће тумачење на предлог Комисије за тумачење закона:

VOJAK: Kako mu je že bilo ime? Ali ni bil — Georg?

ZENSKA (sklene roke): Kako morete vedeti?

VOJAK: Povedal ti bom povest. Bilo je lani. V septembru je bilo, ko se nebo razkošno smeje, ko narava izdihava strast. Kozaki so pridrevli v Trempen. Trempen je majhno, ljubko naselje tam nekje v vzhodni Prusiji. Moja žena je živila pri svoji materi, jaz pa sem se bojeval (se zasmije) za domovino na zahodni fronti. Kako bi ti to stvar bolj nazorno povedal? No, recimo, da si ti moja žena. Ime ti je Hildegard. Zdaj pa... (Odhiti iz sobe ter zapre za seboj vrata. Slišati je rožljanje sablje, grmenje topov in prasketanje strojníc. Močno trkanje na vrata. V sobo stopi vojak, ponosen, zrvnan. Teatrsko.) No, golobička moja, ali ne znate lepo in spodobno reči: Naprej! Zakaj nič ne govorite? (Jo ostro pogleda.) Ođgovorite vendar!

ZENSKA (malone šalljivo): Ali mislite resno?

VOJAK: Nekaj je morala reči. Zdi se mi, da je rekla: Oprostite gospod, saj sem velela: Naprej! Govorila sem tiho, pa me, verjetno, niste slišali. (Se ponosno ozira okrog sebe.) Že

prav, že prav! Kako vam je ime, golobička moja?

ZENSKA: Hildegard ji je bilo ime, ste rekli.

VOJAK: No, ljuba Hildegard, kje bo spal seržant Georg?

ZENSKA: Jezus, Marija!

VOJAK: Kakšen Jezus, kakšna Marija! Posteljo mi dajte! Že peti dan trapamo kakor živina. Ta jezera bodo naša smrt! Odpočil bi se rad preden umrem. Samo še enkrat bi rad spal tako, kakor sem včasih spal tam daleč, daleč v Horohorinu pri svoji dragi Ruški. Hildegard, ko bi vi vedeli, kakšna ženska je Ruška! Pognali so jo po svetu. Potem se je vrnila domov. Vrnila se je ter se prodala. Hildegard, kako to boli!

ZENSKA: Lažete! Ruška je bila in je samo Georgova!

VOJAK: Hildegard, zakaj se razburjate? Prodala se je (pretresujoče). prodala kakor psica!

ZENSKA: Gospod Spiess, zakaj me tako mučite? Kaj sem vam storila?

VOJAK: Pa mene, Hildegard, mene ni nihče mučil? Mene, ki sem jo ljubil, kakor ljubi zemlja svojo pot, mene, ki sem živel zanj,

kakor živi v igred za gozd in stepo, ali me ni izmučila do smrti? (Jezno.) Prodala se je!

ZENSKA (pretresljivo krikne): Georg, Georg!

VOJAK (se smeje): Saj je samo teater, Ruška! Nikar se ne razburjaj! Hildegard ni kriknila: Georg, Georg!, marveč je dejala: Vi se motite! Kako morete vedeti, je nadaljevala, kaj Ruška dela! Saj je komaj nekoliko mesecev, odkar ste odšli od doma! (Razkačeno.) Saj prav to je tisto! Komaj nekoliko mesecev, pa... Kozakinja je kakor... uh... kakor žrebe! Rad bi pozabil na Ruško, rad bi pozabil na vse! Hildegard, vi ste ji tako zelo podobni!

ZENSKA: Ali je mogoče?

VOJAK: Poglejte tole sliko! (Ji da sliko.) Samo da je moja Ruška črna! Vi pa imate svetle lase.

ZENSKA: Prav nič mi ni podobna. Bolj podolgovat obraz ima, bolj žive oči.

VOJAK: Da, da, Hildegard! Utegnete imeti prav! Nekoliko umerjenejši in tišji je vaš pogled. Prav zato ste mi ljubši!

(Dalje prihodnjic.)

»За рачун Задруга железничког особља не може се ставити забрана на припадности железничких службеника у износу 50% јер то није државно потраживање већ се за потраживања ових задруга може ставити забрана само у износу 1/3 по алинеји 1 § 253 Закона о државном саобраћајном особљу.«
(Г. д. бр. 96.719/33.)

Молбе за отсуства ради одласка на војну вежбу не подлежу такси

На питање, да ли претставка службеника којом јавља да је позван на војну вежбу и тражи потребно отсуство за време вежбе, подлежи плаћању таксе из Т. бр. 1 Закона о таксама, Министарство финансија под Ш бр. 92.907/33 саопштава:

»Претставке службеника којима траже одобрење отсуства ради војне вежбе, не подлежу такси.«
(Г. д. бр. 91.342/33.)

Дневница радника употребљених за ложаке

Генерална дирекција молила је објашњење по следећем:

У појединим случајевима, а нарочито за време кампање извоза производа, појављује се потреба, да се за службу ложака употребе радници са положеним стручним испитом, па се по томе т. ј. по престалој потреби, враћају на своју ранију редовну дужност.

Ови радници понекад, имају већу дневницу, па се поставља питање да ли им та дневница има остати у истој висини за време употребе на војњи, где примају премију и километражу или би им се имала да умањи и у којој мери.

На основу предњег моли дирекција за саопштење, да ли је уопште њен поступак дозвољен, када овакве раднике у горњим случајевима повремено употребљава за службу ложака, и какву дневницу има да им призна за време вршења такве дужности.

Министар саобраћаја на предлог Комисије за тумачење закона одобрио је у акту М. с. бр. 20.109/33 од 3. фебруара тек. године следеће тумачење:

»Може да се запосли, а има да прима као обичан радник своју дотадању дневницу без смањења.«
(Г. д. бр. 12.278/34.)

Укидање реципроцитета повластица у војњи са Јадранском пловитбом

Решењем Генералног директора од 17. фебруара 1934 године укинута је реципроцитет за међусобну размену годишњих бесплатних карата као и свих повластица у војњи које је уживало особље Јадранске пловитбе д. д. Сушак и чланови њихових породица на југословенским државним железницама и бродовима у државној експлоатацији. Исто тако укинута су и све повластице у војњи које је уживало особље државних саобраћајних установа и чланови њихових породица на бродовима Јадранске пловитбе.

(Г. д. бр. 7.682/34.)

Сталност радника код поновног пријема у службу

Главна управа Пензионог фонда радника државних саобраћајних установа замолила је за објашњење, да ли стални радник, коме је служба отказана по истеку 6 месеци боловања или оставка уважена према прописима чл. 120 и 121 Правилника о радницима морају по повратку у службу бити утврђени за сталне, ако испуњавају услове прописане чл. 22 цитираног Правилника.

Министар саобраћаја сходно чл. 179 Правилника о радницима а на предлог Комисије за тумачење Правилника о радницима у акту М. с. бр. 2049 одобрио је следеће тумачење:

»Стални радник, који је својеволјно напустио службу, па се враги, може ући у ранија права само, ако решењем о поновном пријему буде тако постављен. То ће зависити од слободних радничких места и кредита (чл. 40). Иначе такав радник, може по писменом пристанку бити привремено упуслен, и као повременни.

Ово важи и за сталне раднике, којима је служба престала по тач. 1 и 2 чл. 32 Правилника о радницима.«
(М. с. бр. 2049/34.)

Šibenik

О нашим пружним радницима и њиховим невољама по често било је ријечи у нашем гласилу. Слабе зараве, бесплатни dopusti i t. d. još uvijek ih prate, a to im život otežava i ogorčava do neizdržljivosti.

I kod ložioničkih radnika imade mnogo žalbi na prilike, pod kojima rade i žive. Skraćeni rad i smanje-

ne zarade smanjuju i mogućnost mirnog i zadovoljnog života.

О свим нашим приликама расправити ćemo на једној опћој железничарској скупштини, коју спремано скоро одржати. Скупштина ће donijeti потребне закључке, који ће се donijeti до знанја свима мјеродавницима и затражити побољшање наших прилика.
Km.

Iz zagrebačke radionice

У нашем листу често је свраћана pozornost на штетност постојања и помоганја жутих организација, али многи од наших радника ipak zaglavije. Једни, вјероватно, свијесно, а други несвијесно удјоше у њихово чланство, ну већина се за то duboko kaje. У чланство жуте организације је, на име, lahko prići, али је teško osloboditi га се. Kad jednom čovjek тамо udje, nikako да izadje; drže га као праведника у паклу. Jer čim netko postane član, on bude zapisan i u službene knjige, članarina mu se službeno usteže, а што jednom postane službeno, teško је razvrgnuti. То postaje prisilan brak, od kojeg se čovjek ne može osloboditi ni onda, kad je očigledno, da se žena posve prostituisala i da je posve otrcana.

У zagrebačkoj radionici imade

oko 70 ovakvih jadnika.. Naivni i ništa zla ne sluteći upali su u klopku Vučkovića, prozreli га, али nikaко да га се riješe. Protiv nasilnog ustezanja članarine protestirali su i на vrhovni forum žutog udruženja, али sve badava. Poput pijavica oni i dalje sišu nedužnu radničku krv. Čine to, vjerovatno, себе radi: та od kad је prestao davati pare »drug« Vapa, neki materijalni izvori moraju да postoje, jer gg. žuti hoće gospodski да žive.

Интересантно је код тога slijedeće: наш USZJ toliko се maltretira, priječi му се djelatnost i zagušuje га се на svakom koraku, а ovdje се ide rukom pod ruku са najopskurnijim elementima i postaje се svijestan pomagaoц jedne očiće nepravde.

Jedan od silovanih.

Izbori radničkih povjerenika za željeznicu „Šipad“

Dne 23. i 24. marta o. g. obavljени su izbori za radničke povjerenike за željeznicu »Šipad« у Drvaru, Srnetici i Prijedoru.

За ову железницу на којој је за послено 1300 железничара бирао се је 16 повјереника и 16 замјеника. Сви повјереници и замјеници изабрани су са листе Уједињеног Saveza Железничара Југославије. Подружница Општег Радничког saveza nastojala је, да добије неколико повјереника, али кад је било гласање, pokazalo се

је, да су остали у апсолутној manjini, i konačno došli до uvjerenja, да железничари pripadaju само svojoj стручној организацији.

Исто тако су provedeni izbori за radničke povjerenike код preduzeća »Kninska« индустрија дрвета у Driniču-Oštrej te је тамо изабрано 5 повјереника и 5 замјеника, сви чланови Saveza дрводјелских радника Југославије.

Ми želimo novim povjerenicima plodan i uspješan rad.

DOPISI

Kranj

Konačno је definitivno rešena pravda našega staroga s. Haiferja Matevža, ki se је dne 21. marca 1931 в službi ponosrečil in ga је železniška uprava dne 19. septembra 1931 črtala iz staleža brez vsake pokojnine in rente на podlagi izjave pristojnega šefzdravnika, da је postal nesposoben за službo vsled starostne oslabelosti. Po 35 letih neprekinjenega službovanja, је star 65 let ostal brez vseh prejemkov. Vse vloge на дирекцију, bolniški fond, pritožbe на centralni upravni odbor bolniškega fonda so bile zaman, ker је revež pač postal nesposoben vsled starostne oslabelosti in za to ni predvidene nikake rente.

Ujedinjeni savez železničarjev се је zavzel за tega reveža in по dveh obravnavaх pred izvoljenim sodiščem в Beogradu се је z zdravniško preiskavo ugotovilo, da је on postal nesposoben vsled posledic nezgode ter mu је sodišče prisodilo stalno mesečno rento по Din 500.—. S. Haifer је sedaj že dobil nakazano rento за eno leto за nazaj. Tudi iz tega slučaja се vidi, kaj premore res pravo zastopstvo in да је organizacija nujno potrebna svakemu delavcu, ker le ona га бо pravilno zaščitila.

Sava—Trbovlje

Velike spremembe so nastale на теј progі. Zvezarske podružnice rastejo kakor gobe по dežju in »ustanavljači« теh podružnic imajo že zelo velike pravice. Sam občni zbor в Trbovljah dne 19. II. је dokazal, kaj је zvezarski gospodi vse dovoljeno. Da ni bilo treba hoditi peš domov, so се lepo peljali z rezervo (strojem) ponoči iz Trbovelj до savskega mostu pred Zagorje in celo по nepravem tiru domov. Radovedni smo, kdo је dovolil uporabo premikalnega stroja за privatne svrhe, kdо је dovolil, da је stroj brez pravih signalnih luči in celo по nepravem tiru peljal на progо? Radovedni smo, zakaj се та ponočni izlet s strojem ni vršil čisto в postajo Zagorje, marveč so gg. pasažirji izstopili pred mostom? Radovedni smo, kdo bi odgovarjal, ako bi bil povozen nočni stražar, ki је srečal тe ekskurzijo на ovinku in се umaknil на desni tir meneč, да prihaja vlak по levem tiru? Upamo, да бо uprava uredila take nočne vožnje.

На naši progі се је tudi ustanovil osek »Sloge«, ki ima zelo pridno vaje. Ugotavljamo, да vlada že в marsikateri družini prijetno razpoloženje, ker се vaje večkrat zavlečejo in imajo vsled naporenega pihanja »učenci« presuhla grla.

Zadnje čase so се vršili в Trbovljah tudi neki prepiri, за katere се је celo zanimala žandarmerija. Pa о tem več prihodnjič.

Enako bomo prihodnjič poročali tudi о »ribolovu med službenim časom« in kontroli službe »по telefonu« по napetih keglaških partijah.

Kakor vidite, smo res zelo napredovali in nove pridobitve obetavo prinesli delavcem res »zlate čase«, zlasti там, kjer се nekateri hvalijo, kako so spravili stran s. Rape in če бо treba, да bodo spravili še druge.

Izvlaček iz važnih okrožnic

Plača delavca, ki се је vrnil в službo по dovršenem kadrovskom roku

На vprašanje, ali pripada delavcu, ki је že vžival poleg osnovne tudi uvečano plačo, па је ošdel iz železniške službe, да odsluži kadrovski rok in се је nato vrnil в roku navedenem в тč. 3 čl. 22 delavskega pravilnika в železniško službu, tudi uvečana plača, ali па samo osnovna dnevnica по službenih letih, је minister saobraćaja в акту MS br. 27179/33 одобрил sledeće tolmačenje:

Z čl. 40 delavskega pravilnika so predvideni točni pogoji, по katerih morajo dobiti delavci osnovno in uvečano dnevnicо. Vsled tega ima delavec, ako izpolni pogoje čl. 40, pravico tudi на uvečano dnevnicо по odredbah pravilnika. Ne sme се га tretirati kot novo sprejetega delavca, marveč samo kot delavca, ki је prekinil službu radi odslužitve kadrovskega roka в smislu тč. 3 čl. 22 delavskega pravilnika.

Glasom tega tolmačenja се mora takim delavcem priznati tudi uvečana dnevnicа (та dnevnicа (та odlok је bil izdan под GD br. 6161/34.

Delavec се mora в roku treh mesecev по odsluženi vojaščini javiti за nastop službe.

На vprašanje, ali се zamore delavcu, ki је vsled bolezni prekoračil в pravilniku določeni rok treh mesecev за nastop službe по odsluženi vojaščini, vseeno priznati prejšnja železniška služba за pridobitev stalnosti, је minister saobraćaja на predlog komisije за tolmačenje delavskega pravilnika под M. S. br. 26.959/33 одобрил sledeće tolmačenje:

»Pogoji, ki jih mora delavec izpolniti, да се mu prejšnja železniška služba prizna за pridobitev stalnosti, so sledeći: Ali се mora javiti в roku treh mesecev по končani vojaški službi на delo, ali па mora в istem času vložiti pismeno prošnju за službu. Ker га bolezen ne ovira, да ne bi mogel vložiti prošnje за zopetno zaposlitev, се mu prejšnje službe ne more vračunati за pridobitev stalnosti.«

iz tega tolmačenja sledi, да се mora delavec по odsluženi vojaščini, ako želi, да се mu prejšnja železniška služba vračuna за pridobitev stalnosti, javiti в določenem roku treh mesecev osebno ali pismeno за nastop službe.

Odtegljaji за nabavljamo zadrugo.

Minister saobraćaja је z aktom M. S. br. 20837/33 одредил, да се за železničarske nabavljamo zadruge не sme одrediti večja prepoved (odtegljaj) на prejemke kot до ene tretjine prejemkov brez draginskih doklad, ker се terjatve nabavljamo zadruge не morejo smatrati за državne terjatve, marveč so privatnega značaja.

Prejemki delavcev, ki се jih uporabljа за kurjače.

Ker се mora в slučaju potrebe (povećanega izvoza itd.) začasno porablјati tudi pomožne delavce за kurjače, је z ozirom на dejstvo, да dobi tak delavec за čas kurjaške službe še kilometražu, premogovno premiju, vprašala Generalna дирекција, ali obdrže ti delavci та čas svojo normalno plačo, ali се jim plačo за та čas zmanjšа in за koliko.

Minister saobraćaja је на predlog komisije за tolmačenje zakona з odlokom M. S. br. 20.109/33 од 3. II. 34 одредил sledeće:

»Delavce се more zaposliti за pomožne kurjače ter prejemajo за та čas kot navadni delavci svojo dotedajno dnevnicо brez vsakega zmanjšanja.«

Prošnje за dopust radi orožne vaje so kolka proste.

Ministarstvo financ је z odlokom 92.907/III-33 одредило, да со predstavke uslužbencev, с katerimi zahtevajo dopust zaradi orožne vaje, kolka proste.

Vozne olajšave на progah Jadranske plovitbe со ukinjene.

Z odlokom št. G. D. 7682/34 од 17. II. 1934 је ukinjen medsebojni sporazum med železniško upravо и Jadransko plovitbo glede voznih ugodnosti in nimajo sedaj železničari на ladjah Jadranske plovitbe nikakih voznih ugodnosti.

Kaj је s stalnošću delavca в slučaju ponovnega sprejema в službu?

Večkrat се pripeti, да prestane stalnemu delavcu služba по neprekinjenem 6 mesečnem bolovanju ali на podlagi izvida žel. zdravnika, да је postal nesposoben за službu, enako па tudi delavec večkrat poda ostavku на železniško službu. Kasneje delavec popolnoma озdravi, odnosno zaprosi за zopetni sprejem в žel. službu и nastane tedaj vprašanje, ali се mu с sprejemom zopet automatično prizna stalnost.

Tozadevno је minister saobraćaja izdal pod M. S. br. 2049/34 sledeće tolmačenje:

»Stalni delavec, ki је svojevолјно izstopil из službe, па се kasnije zopet vrne в državno službu, zamore pridobiti prejšnje pravice le, če је to з rešenjem о zopetnem sprejemu izrecno določeno. Isto velja tudi за stalne delavce, ki jim је služba prestala по 6 mesečnem bolovanju odnosno vsled duševne ali telesne sposobnosti.

V koliko се jim prizna stalnost је odvisno од prostih mest in kreditov. Drugače па се takega delavca spreime, če на то pismeno pristane le začasno kot začasnoga delavca.«

UPRAVO »DELAWSKE POLITIKE« за Ljubljano in širšo okolico је prevzel urednik našega lista s. Jurij Stanko. Opozarjamo železničarje, да prično naročati »Delavsko Politiko« direktno там. Stane 10 Din mesečno.

Sodrug! Ali si že prispeval за pomoč avstrijskim beguncem? Če še nisi, stori takoj svojo dolžnost!

Namesto truda in sonca

ki је prvovrsten domač izdelek
Zahtevajte га в Vaših prodajalnah!